



وزارت آموزش و پرورش

اداره کل آموزش و پرورش استان تهران

اداره آموزش و پرورش شهرستان تهران

عنوان اقدام پژوهی :

چگونه توانستم نمره مستمر و پایانی هنر جویان هنرستان خود را افزایش دهم؟

نام و نام خانوادگی مولف اول/مجری اصلی : افسانه فراهانی

پست سازمانی : دبیر

رشته تحصیلی : ریاضی

آخرین مدرک تحصیلی : لیسانس

دوره تحصیلی : متوسطه دو

سمت فعلی : دبیر و مشاور

شماره پرسنلی : ۱۱۵۰۷۰۸۹

اسامی گروه :

مجیدزاده - وجدانی - سهرابی

چکیده:

آنچه باعث ارتقاء سطح علمی دانش آموزان مقطع هنرستان می شود، علاوه بر برخورداری از دبیرانی با معلومات و باتجربه برخورداری از کتبی است که بتواند نیازهای علمی دانش آموزان را برطرف کند. در حال حاضر مسئله ای در مدارس به شکل رقابتی مطرح است به عنوان "درصد قبولی"، که این موضوع بین مدارس مختلف شهر، شهرستان، استان و کشور به صورت معضلی در آمده است، دبیران زیادی می توانند شهادت بدهند که مدیر مدرسه از آنان خواسته است همه دانش آموزان را "قبول" کنند و "نمره" بدهند تا شاخص درصد قبولی - به عنوان ملاک رسمی موفقیت یک مدرسه و مدیر - بالا برود.

آنچه در این مبحث کوتاه به آن پرداخته می شود، عملکرد نا درست در برخورد با دانش آموزان ضعیف است، دانش آموزانی که برای ادامه تحصیل بی انگیزه هستند و این بی انگیزگی باعث شده است که نه تنها به درس و مدرسه علاقه نشان ندهند بلکه از آن به نوعی فراری باشند و مدرسه را تنها مفری بدانند برای دوست یابی و تفریح و وقت گذرانی و البته مسائل حاشیه ای دیگر که باز هم پرداختن به آنها مورد بحث ما نیست. اما همین دانش آموزان ضعیف و فراری از مدرسه که شاید در طول مدت تحصیل خود حتی یک بار هم بعضی از دروس را نمره خوبی نگیرند به راحتی در پایان سال نمره قبولی می گیرند و به سطوح بالاتر می روند، مسئله و سوال اصلی این است، چرا چنین اتفاقی می افتد و چرا باید زمینه ای برای چنین فاجعه ای وجود داشته باشد؟ مسئله دیگری که باعث شده دانش آموزان بدون داشتن سواد علمی مناسب به پایه های بالاتر ارتقاء پیدا کنند، عدم توجه به "نمره مستمر" است، این نمره مستمر در طول سال به دانش آموز کمک می کند تا به اصطلاح اگر در طول سال درس خوانده اما شب امتحان مشکلی برایش پیش آمده و نتوانسته در بخواند یا نمره مستمر که به واقع حق اوست، حقی از او ضایع نشود، اما متأسفانه بعضی از دانش آموزان به این نکته توجهی نمی کنند و از نمرات مستمر خوبی برخوردار نیستند و این موضوع باعث می شود که نمره نهایی آنها پایین آمده و حق آنان ضایع گردد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تغییرات به وجود آمده در امر آموزش به دلیل توسعه وسایل ارتباطات جمعی، و محیط های مجازی آموزش باعث شده است که شاگردان حداقل از کتابهای درسی خود بسیار جلوتر بیفتند (گرچه جلوتر بودن آنها از دبیرین و اساتید خود جای بحث و بررسی جداگانه را دارد) لذا لزوم نوآوری در ارائه روشهای تدریس و ارزشیابی به وجود آمده است. دبیرینی که با روشهای تدریس سخنرانی و حداکثر یکی دو روش دیگر عادت کرده بودند، اینک با بحث های جدید مواجه می شوند، آموزش گروهی، تهیه چک لیست انتظارات و ... و خلاصه اینکه با ارزشیابی مستمر دانش آموزان خود را به گونه ای تربیت کنند که آنها در تعامل با یکدیگر دانشی را بیاموزند. عملکردهای آنها را تقویت کنند تا دیگر آنها شنوندگان صرف نباشند که هر چه دبیرین می گویند به گوش جان خریدار باشند. به آنها یاد بدهند که پرس و جو کنند و محققانی خوب شوند. دیگر دبیران به آنها یاد ندهند، بلکه بر کار آنها نظارت کنند تا خود در تعامل با هم یاد بگیرند منابع را به آنها معرفی کنند تا خود به بسط دانش خود بپردازند، وقتی روشهای تدریس تغییر می یابد الزاماً نوآوریهای نیز باید در نحوه اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی فراگیران به وجود آید. ولی روشهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی همگام با تغییر برنامه های درسی و روشهای تدریس پیش ترفته است. هدف ارزشیابی خدمت به آموزش است، نه در کمین نشستن برای غافلگیر کردن دانش آموز و محک زدن او با معیار آنچه نمی داند. فرهنگ موفقیت را می توان با کاربرد صحیح در آموزش و ارزشیابی بر فضای کلاس غالب کرد.

از نظر اسلام نیز ارزشیابی یک ارزشیابی مستمر است، برای سنجش ما به کل اعمال ما در طول زندگی توجه می شود و ملاک محاسبه تنها آخرین اعمال ما نیست، امام رضا می فرماید: از ما نیست هر کس که روزانه اعمال خود را مورد محاسبه قرار ندهد. «مشکاه الاتوار فصل اول ۲۴۷»

پس براساس این بیان گهربار ارزشیابی در منطق دین یک ارزشیابی مستمر و روزانه است و همچنین در بیان احکام دین، دانش زمانی مورد اهمیت و دارای ارزش است که در اعضا و جوارح ما نمایان شود و باید سعی شود شیوه ارزشیابی از شناختی به عملکردی تبدیل شود حضرت علی (ع) می فرماید: بی ارزش ترین دانش

دانشی است که برسر زبان است و برترین علم علمی که در اعضا و جوارح آشکار گردد. «حکمت ۹۲ نهج البلاغه».

در اینجا بحث از عملکرد است نه دانستن و نوشتن و بیان کردن، قرآن کریم می فرماید: هر کس کار خیری انجام بدهد محاسبه می شود حرفی از دانستن و بیان کردن نیست پس ما می آموزیم برای انجام دادن.

بیان مسئله

اگر می خواهیم نقش نمرات ارزشیابی مستمر را در یادگیری دانش آموزان بررسی نماییم باید با مفهوم «ارزشیابی مستمر» آشنا شویم به همین منظور با تعریف ارزشیابی، انواع ارزشیابی و ارزشیابی مستمر مطلب را آغاز می نماییم.

« ارزشیابی عبارت است از فرایندی منظم و منسجم برای مشخص نمودن میزان پیشرفت دانش آموزان در مسیر رسیدن به هدف های آموزشی و پرورشی.»

ارزشیابی از منظر و دیدگاه دبیران اهمیت خاصی دارد. دبیران از طریق ارزشیابی می توانند:

الف) از میزان اثر بخشی و کارایی تدریس خود اطلاع حاصل نمایند.

ب) از میزان تحقق اهداف آموزشی اطلاع حاصل نمایند.

ج) از میزان آگاهی و آمادگی دانش آموزان برای شروع آموزش مطالب جدید اطمینان پیدا کنند.

د) با تفاوت های فردی دانش آموزان خود بیشتر آشنا شوند.

برنامه ریزان و کارشناسان آموزشی نیز می توانند:

۱- از میزان کارایی برنامه های آموزشی آگاهی پیدا کنند.

۲- برنامه های لازم، روشها، و تجهیزات آموزشی جهت تطابق با شرایط موجود را طراحی و تنظیم

نمایند. از حدود چهل سال پیش روشها و ابزار جدیدی برای اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی

یادگیرندگان طرح ریزی و ابداع شد که با یک فاصله زمانی نسبتاً طولانی این روشها و ابزار کم کم در ایران

نیز مطرح گردید که اهداف زیر را دنبال می کرد:

- ۱- تاکید بر اندازه گیری مهارت‌های تفکر و مهارت‌های یادگیری فراگیران.
- ۲- به کارگیری روش‌ها و ابزارهای اندازه گیری نوین.
- ۳- تاکید بر ارزشیابی تدریجی (مستمر) به جای ارزشیابی نهایی.
- ۴- توجه به ارزشیابی‌های گروهی.
- ۶- ارزشیابی در خارج از چهار دیواری مدرسه و کلاس درس.
- ۷- ارزشیابی پوشه ای.
- ۸- تاکید بر تفکر واگرا، همگام با تفکر واگرا.

تعریف ارزش یابی مستمر

ارزش یابی عملکرد دانش آموز طی فعالیت های گوناگون داخل کلاس (آزمایش ها، پرسش ها و پاسخ ها، گفت و گوهای حین تدریس و ...) و نیز فعالیت های خارج از کلاس را ارزش یابی مستمر گویند. ارزش یابی مستمر همواره پیام روشن و تعیین کننده ای برای دانش آموز و دبیر دارد. این پیام آن است که:

الف) دانش آموز در چه سطحی از یادگیری قرار دارد.

ب) مرحله ی بعدی آموزش در کلاس چگونه برنامه ریزی شود تا ضعف ها و کاستی ها در جریان یادگیری برطرف شود.

با توجه به توضیحات بالا می توان دریافت که فرمول خاصی برای ارزش یابی مستمر وجود ندارد، بلکه دبیر متناسب با پیشرفت دانش آموز در فرایند یاددهی- یادگیری فعال، نوع و زمان ارزش یابی را معین می کند.

ویژگی های ارزش یابی مستمر

کاهش اضطراب و رقابت در بین دانش آموزان

توجه به اهداف تعلیم و تربیت و برنامه های درسی دانش آموزان

توجه به ارزشیابی مستمر و فرآیندی

- فراهم سازی زمینه های درگیری مطلوب اولیاء با امور تحصیلی دانش آموزان .
- افزایش علاقه به یادگیری در دانش آموزان و یاددهی در بین دبیران
- تغییر در نحوه قضاوت در باره عملکرد و ارتقا تحصیلی دانش آموزان .
- تقویت اصل مشارکت ، همفکری و فعالیت در کار گروهی و تقویت روابط اجتماعی
- توجه به روش های خود سنجی و همسال سنجی
- توجه اساسی به بازخوردهای توصیفی به یادگیرندگان در حین فرآیند یادگیری
- کاهش وابستگی دانش آموزان به دبیر
- توجه به یادگیری عمیق .

توصیف وضع موجود

اینجانب فراهانی مدت ۲۵ سال است که در آموزش و پرورش در حال خدمت می باشم. از ابتدای سال تحصیلی در موارد متعدد متوجه شدم که آزمون های کتبی و شفاهی بسیاری که دبیران به عمل می آوردند و روش تدریس های متعدد و فعال که به کار می گرفتند تعدادی از دانش آموزان نمرات پائین تر از حد انتظار کسب می کنند و شدیداً دچار افت تحصیلی هستند. این دانش آموزان حتی سرکلاس هنگام تدریس با حل کردن تمرینات علاقه ای از خود نشان نمی دادند و من نیز دبیران را مجبور به استفاده از راه حل های موقت جهت جلب توجه آنها نسبت به درس می نمودم. - هر بار پس از تصحیح برگه های امتحانی توسط دبیران واقعاً نگران می شدم و به این فکر می کردم که چرا اینگونه است ؟ و چگونه می توانم این وضعیت نامطلوب را تغییر دهم .

برای یادگیری بهتر گاهی امتحانات شفاهی برگزار می شد و از روش های تدریس مختلفی توسط دبیران استفاده می گشت. اما باز می دیدم که نتیجه ی آن چنان مطلوب حاصل نمی شود .

در مصاحبه هایی که با خود دانش آموزان داشتم آنها اظهار می کردند که قبل از امتحانات درس می خوانند ولی فراموش می کنند . ولی در صحبت با والدین آنها متوجه شدم که آنها نیز از نحوه ی درس خواندن و انجام تکالیف فرزندشان و نمرات امتحانی آنان ناراضی بودند .

مسئله را که با تعدادی از دبیران در میان گذاشتم آنان نیز عقیده داشتند که دانش آموزان به دلیل مشکلات زیادی که دارند قدرت تمرکز در کلاس را ندارند.

معاون آموزشگاه که بیشتر با دانش آموزان این مدرسه سر و کار داشته است نیز اظهار داشتند که باید قبل از امتحانات نوبت اول مشکلات و مسایل آنان شناسایی شود و راه حلی مناسب پیدا کنیم که تا حدودی پیشرفت در وضعیت درسی آنان ایجاد شود در میان دانش آموزان تعدادی از آنها دارای افت تحصیلی و ضعف در یادگیری بودند. دوست داشتم کاری کنم که این تعداد نیز به دانش آموزان فعالی تبدیل شوند و سطح نمرات مستمرشان بالاتر برود و بدین ترتیب تصمیم گرفتم با تحقیقات مناسب و مطالعه کتابهای مرتبط با این موضوع در این وضعیت تغییری دهم و بدین ترتیب پژوهش من شروع شد.

گرد آوری شواهد (۱)

الف: کسب نمرات

با توجه به توضیحاتی که در توصیف وضع موجود گفته شد ارزیابی دقیقی از نمرات سه ماه مهر و آبان و آذر انجام دادم و متوجه شدم که تعدادی از دانش آموزانم در اکثر امتحانات نمرات پایینی کسب می کنند برای دقیق تر بودن اطلاعات از نمره های این دروس طبق دفتر شاخص ها در مهر و آبان و آذر میانگین گرفته و مورد بررسی قرار دادم.

ب: پرسش نامه

جهت آگاهی از دلایل دانش آموزان برای درسی نخواندن به این تعداد دانش آموز ضعیف پرسش نامه ای دادم که ۱۰ تا از عوامل عمده ی افت تحصیلی (این ۱۰ عامل رابر اساس مطالعات خودم و اظهارات همکاران و با توجه به مشکلات هنرستان از بین ۵۰ دلیل انتخاب نمودم) در آن گنجانده شده بود و از آنها خواستم که آنچه حقیقت است را علامت بزنند.

پس از بررسی و تجزیه و تحلیل پاسخ ها مشخص شد که دانش آموزان به ترتیب عوامل زیر را سبب کاهش نمرات خود می دانند:

❖ نداشتن برنامه ریزی درسی مناسب در خانه: ۱۰٪

* بی توجهی والدین به اموردرسی فرزندشان: ٪۱۰۰

* درس نخواندن و کم کاری: ٪۸۷

* بی توجهی سر کلاس: ٪۷۵

* بی دقتی در امتحانات: ٪۶۲

* تصمیم نداشتن جهت ادامه تحصیل: ٪۵۰

* ضعیف بودن پایه: ٪۳۶

* اختلالات و درگیریهای والدین: ٪۲۵

* اضطراب امتحان: ٪۲۵

* مناسب نبودن روش تدریس دبیر: ٪۱۲

ج : مصاحبه با والدین

در تاریخ ۹۵/۸/۲۷ جلسه ای با والدین دانش آموزان ضعیف ترتیب دادم و با آنها در رابطه با دلایل ضعف درسی فرزندشان و کارهایی که در خانه انجام می دهند صحبت کردم و اظهارات آنها را یادداشت نمودم .

د : مصاحبه با همکاران

در جلسه ای در شورای دبیران در تاریخ ۹۵/۸/۲۹ با همکاران در رابطه با دلایل افت تحصیلی تبادل نظر نمودیم .

معاون آموزشگاه : " بیشتر دلیل گرفتن نمره کم بی توجهی خانواده ها به دانش آموزان است ، چون بعضی از دانش آموزان دارای مشکلات خانوادگی از قبیل اختلالات والدین ، اعتیاد ، زندانی بودن پدر ، درآمد کم ، بی سوادی هستند و دیگر جایی برای درس خواندن و یا توجه کردن به فرزندشان ندارند . آنها اهمیت زیادی نمی دهند که فرزندشان درس بخواند .

نظرات معاون فنی : " دانش آموزان به دلیل ضعف پایه درسی باتلاش های بسیار دیر و خودشان باز نتیجه کمی را بدست می آورند . همچنین خانواده ها نقش مهمی در پیشرفت دانش آموزان دارند و باید آنها را وادار به همکاری نمائیم."

معاون اجرایی نیز در برگه ای دلایل افت تحصیلی دانش آموزان را نوشته و در اختیار من قرار دادند . طبق نوشته های ایشان عواملی همچون: نگرش دانش آموز نسبت به مدرسه و تحصیل، برخورد والدین با دانش آموز و محیط نا امن خانواده در افت تحصیلی موثر هستند.

ایشان نوشته اند: "برطرف کردن موارد فوق و اجرا نمودن راه کارهای زیر می تواند مفید واقع شود: برنامه ریزی قابل اجرا، تغذیه مناسب، ایجاد صمیمیت، استفاده از تشویق و..."

پیشینه تحقیق :

رحیمی (۱۳۸۶) در مقاله ای تحت عنوان «عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان» از عوامل

موثر در رشد تحصیلی به شرح زیر نام می برد :

- ۱- سازمان آموزش و پرورش
- ۲- تأکید بر رشد عقلانی
- ۳- جو عاطفی مدرسه و کلاس
- ۴- پیش فرض های دبیران
- ۵- عقب ماندگی آموخته شده
- ۶- مسائل درون خانواده

وی در رابطه با اثرات پیشرفت تحصیلی می نویسد:

"اهمیت پیشرفت تحصیلی در سلامت روانی دانش آموزان به حدی است که برخی از متخصصان آن را

حداقل تا نیمه دوم دوره جوانی معیار اساسی برای تشخیص عملکرد سالم دانسته اند."

بلوم به نقل از رحیمی (۱۳۶۸) می نویسد: "هنگامی که محیط مدرسه محیطی حاکی از شایستگی و لیاقت را برای دانش آموزان فراهم کند نوعی مصونیت در برابر بیماری های روانی در فرد ایجاد می شود ولی افراد شکست خورده معمولاً به افسردگی، ناسازگاری و بی قراری مبتلا می گردند."

او در ادامه مقاله می نویسد: "اولین قدم جهت پیشرفت دانش آموز فرصت دادن به وی است تا موفقیت را هر چند سطحی تجربه کند و عزت نفس پیدا کند."

بلوم به نقل از رحیمی (۱۳۶۸) می نویسد: "بهره گیری از راه های زیر می تواند در ایجاد انگیزه در دانش آموزان به دبیران کمک کند:

۱- بیان دقیق هدف های آموزشی

۲- استفاده از تشویق های کلامی

۳- بهره گیری از آزمون ها و نمرات در ایجاد انگیزه

۴- ارائه محرک های جالب و تازه

۵- ارائه ی مطالب از آسان به مشکل

۶- پرهیز از ایجاد رقابت های نامناسب

۷- استفاده از روش های متنوع در تدریس"

در جایی دیگر به این مورد برخورد کردم که:

"تماس و داد و ستد دانش آموزان دارای ضعف درسی با هم سالان صرف نظر از نتایج مطلوب بسیاری که دارد، دست کم این مزیت را دارد که دانش آموز را از حالت خود مداری خارج کند و به واقع گرایی رهنمون می سازد." (پارسا، ۱۳۵۷)

تجزیه و تحلیل داده ها

طبق لیست نمرات و معدل دانش آموزان میانگین کل نمرات این تعداد دانش آموز ضعیف بسیار پایین می باشد که بسیار نامطلوب است؟ چه عواملی باعث این افت نمره شده است؟

چه موانعی باعث پیشرفت این دانش آموزان شده است؟ آیا واقعاً تمایلی به تحصیل ندارند؟ آیا از آینده ای که در انتظارشان است خبر ندارند؟ اینها سوالاتی بود که به ذهنم می-آمد. با توجه به شواهد اعم از لیست نمرات، بررسی پاسخ نامه ها، بحث و تبادل نظر با همکاران محترم در رابطه با دلایل افت تحصیلی در هنرستان خودمان و با استفاده از مطالعه کتاب ها و تحقیقات قبلی، پس از بررسی دلایل و تجزیه و تحلیل آنها به این نکته پی بردم که رفع بعضی عوامل از حیطه اختیار من خارج است و نمی توانم آنها را برطرف کنم و نباید به آنها توجه کنم، اما تعدادی از عوامل هستند که می توانم آنها را تا حدودی ضعیف کرده یا از بین ببرم. در همین راستا تعدادی از عوامل که حذف آنها مرا به هدفم نزدیک تر می کرد را انتخاب کرده و دور آنها خط کشیدم.

یافتن راه حل ها

برای از بین بردن عوامل موثر بر پایین بودن نمرات راه هایی وجود دارد که بر اساس بحث و گفت و گو با همکاران و مطالعه و تجربه خودم آنها را گردآوری نمودم. در حقیقت در اجرای راه حل ها عواملی باید به وجود بیایند تا معلول از بین برود که من آن ها را نوشتم.

با توجه به این نکات برای از بین بردن یا کاهش اثر، انتخاب کرده بودم راه حل ها را نوشتم.

علت ۱: عدم علاقه به ادامه تحصیل:

راه حل ها

۱- مشاوره با دانش آموز

۲- مصاحبه با والدین

۳- کم کردن انتظارات عالی

۴- تشویق دانش آموز

۵- مقایسه نکردن دانش آموز با دیگران

علت ۲: عدم درک ارزش کلرونوان آینده نگری

راه حل ها

۱- معرفی افراد موفق

۲- مطالعه کتاب غیر درسی

۳- صحبت با دانش آموز

علت ۴: ندانستن انگیزه

راه حل ها

۱- ایجاد علاقه به درس

۲- دادن مسؤلیت

۳- تشویق به موقع

علت ۴: ترس و اضطراب امتحان

راه حل ها

۱- ایجاد اعتماد به نفس در دانش آموز

۲- آمادگی قبل از امتحان

۳- صحبت با والدین

۴- در نظر گرفتن هدف های کوتاه مدت

علت ۵: سردرگمی در خانه

راه حل ها

۱- مشاوره با والدین

۲- کم کردن سرگرمی ها

۳- نظارت والدین

علت ۶: عدم رابطه بین خانه و مدرسه

راه حل ها

۱- دعوت از والدین

۲- توجیه والدین

۳- فراهم آوردن امکانات

علت ۷: توجیهی والدین نسبت به امور درسی فرزندشان

راه حل ها

۱- ایجاد ارتباط بین خانه و مدرسه

۲- مقایسه نکردن دانش آموز با دیگران توسط والدین

۳- جلوگیری از تمسخر و تحقیر شدن

۴- فشار درسی نیاوردن به دانش آموز

۵- کم کردن اختلافات خانوادگی

انتخاب طرح جدید و اجرای آن

پس از بررسی کامل متوجه شدم که برای رسیدن به هدفم روش های بسیاری وجود دارد که دیگران هم استفاده کرده و گاهی نیز موفق شده اند. اما من ۳ روش برای دستیابی به هدفم پیدا کردم که خیلی سریع می توانستم با اجرای آن به بسیاری از عوامل اثرگذار بر پیشرفت تحصیلی و بالا رفتن نمرات مستمر دست پیدا کنم که هنوز در هیچ جایی و کتاب و تحقیقی نوشته نشده است

روش اول: دادن برنامه ی درسی

قبل از هر کاری چون به این نتیجه رسیده بودم که دانش آموزانم در خانه برنامه درسی منظمی ندارند و دچار سردرگمی هستند با کمک دبیران در تاریخ ۹۵/۹/۱۲ به تهیه یک برنامه درسی که در توان کلیه دانش آموزان باشد اقدام نمودیم. برای این که بعد از تعطیل شدن کلاس و رفتن به خانه بدانند چه ساعتی باید چه کاری انجام دهند این بیشتر یک برنامه پیشنهادی بود که کلیه دانش آموزان از آن استقبال کردند.

روش دوم: تبادل نظر و در روی دانش آموز قوی یا ضعیف

باتوجه به پاسخ های پرسشنامه قبلی و آگاه بودن از برنامه ریزی کردن دانش آموزان قوی خود برای درس خواندن تعدادی از دانش آموزان ممتازم را قبلاً با آنها نیز در این باره صحبت کرده بودم (در تاریخ ۹۵/۹/۱۶) و دانش آموزان تحت تحقیق را با یکدیگر در یک گروه قرار دادیم. در این روش دانش آموزان با هم کلاسی های خود صحبت می کنند. دانش آموز ضعیف می بیند و متوجه می شود که دوست ممتاز او چگونه فکر می کند؟ چه تصمیماتی برای آینده دارد؟ چگونه درس می خواند که برای امتحان اضطراب ندارد؟ و به این نتیجه می رسد که دوست من به دلایلی که گفت، موفق شده است. در نتیجه در او حس رسیدن به موفقیت ایجاد می شود و جان می گیرد. و علل زیر که از عوامل عمده ای در نداشتن انگیزه و افت تحصیل هستند از بین می رود:

۱- عدم توان آینده نگری

۲- ناتوانی در درس ارزش کار

۳- نداشتن برنامه مناسب درس خواندن

۴- احساس تنبلی و بی حوصلگی

۵- عدم ایجاد انگیزه برای ادامه تحصیل

۶- ترس و اضطراب در امتحان و ...

می بینید که به همین آسانی بسیاری از عوامل اثرگذار بر پیشرفت نیز ایجاد می شوند و من توانستم با این کار تعداد زیادی از عواملی را که در پایین آمدن نمرات مستمر نقش دارد را حذف کنم.

روش سوم: تهیه فرم بررسی و نظارت بر تکالیف و اموردرسی توسط اولیا

چون در صحبت هابم با والدین و با مطالعه تحقیقات منوجه شدم که اکثر والدین دانش آموزان از زمان برگزاری امتحانات مستمر اظهار بی اطلاعی می نمودند و بعضی از آنها هیچ نظارت مفیدی بر درس خواندن فرزندشان نداشتند طرحتی به نظرم رسید که آن را به مرحله ی اجرا درآوردم.

با این روش نیز اثر عوامل زیر کاهش یافت یا حذف شد:

- ۱- بی توجهی والدین نسبت به امور درسی و تکالیف
- ۲- بی اطلاعی والدین از زمان برگزاری امتحانات
- ۳- تنبلی و کم کاری
- ۴- عدم علاقه به تحصیل
- ۵- اضطراب ناشی از درس خواندن در امتحانات
- ۶- عدم رابطه بین خانه و مدرسه

گردآوری شواهد (۲)

پس از اجرای این روش ها که من بر روی دانش آموزانم کار کردم با توجه به حجم مطالب درسی با ارائه انواع روش های تدریس توسط دبیران سعی کردم کار را راحت تر کنم تا دانش آموزان ضعیف نیز خود را بالا بکشند.

پس از اجرای اقدامات فوق الذکر علاقه دانش آموزان به درس خواندن و تلاش در جهت بهبود نمرات افزایش یافت و آنها موفق شدند در امتحانات مستمر نمرات بالایی را کسب نمایند.

اعتبار بخشی و ارزیابی

با دادن برنامه درسی در خانه نظمی به فعالیت های دانش آموزان داده می شد و هر کاری را در وقت مناسب انجام می دادند و این باعث می شد زمان بیشتری را به درس خواندن اختصاص دهند.

اجرای روش دوم بعد از روش اول باعث شد که عوامل پیشرفت تحصیلی زیر ایجاد شود یا قوت پیدا

کنند:

- ۱- از بین رفتن کم رویی
- ۲- ایجاد اعتماد به نفس
- ۳- جلوگیری از تمسخر و تحقیر

۴- ایجاد انگیزه در دانش آموز

۵- درک ارزش کار

۶- توانایی در آینده نگری و ادامه تحصیل و ...

با اجرای روش تکمیل فرم و اظهار نظرهای والدین و حتی فقط نظارت بر درس خواندن آنها عوامل

زیر قوت پیدا می کرد:

۱- توجه والدین به درس دانش آموزان

۲- آمادگی کامل جهت امتحان

۳- علاقه به درس و تحصیل

۴- ارتباطات مستمر والدین و مدرسه

و در نهایت نتیجه ای که بدین وسیله در هنرستان بدست آمد به طور آشکارا تغییرات ماموس بود و شور و شوقی که در دانش آموزان ضعیف ایجاد شده بود کاملاً مشهود بود. علاقه آنان به امتحان دادن و رقابت های مفید آنان را کاملاً فرد دیگری نشان می داد و دیگر موقع درس دادن آنها بی توجه نبودند.

بایدها و نبایدهای ارزش یابی مستمر

- ارزش یابی مستمر باید متناسب با اهداف آموزشی باشد.
- وسیله ی سنجش در ارزش یابی مستمر نباید به پرسش های کتبی و شفاهی محدود شود.
- ارزش یابی مستمر نباید در قالب آزمون های کتبی هماهنگ و در سطح منطقه انجام گیرد.
- ارزش یابی مستمر باید توأم با افزایش اعتماد به نفس و تکریم شخصیت والای انسانی دانش آموزان باشد.
- ارزش یابی مستمر نباید تحت تاثیر نیازهای کاذب محیط قرار گیرد.
- ارزش یابی مستمر باید متناسب و هماهنگ با محتوی کتب درسی باشد.
- ارزش یابی مستمر باید همواره پیشرفت های فراگیر را برجسته تر نشان دهد.

نکات خاص در ارزشیابی مستمر

- ارزش یابی مستمر جزئی از فرایند آموزش است.
 - ارزش یابی مستمر به فعالیت هایی منجر می شود که طراحی مراحل بعدی آموزش را امکان پذیر می سازد.
 - ارزش یابی مستمر در تمامی موضوعات درسی قابل اجرا می باشد.
 - ارزش یابی مستمر دانش آموزان را در فرایند یادگیری خود سهیم می سازد.
 - ارزش یابی مستمر توان خود ارزیابی را در دانش آموزان تقویت می نماید.
 - ارزش یابی مستمر معلم را قادر می سازد تا:
 - ü به طور منظم دانش آموزان را در فعالیت های گوناگون در نظر بگیرد.
 - ü علایق دانش آموزان را شناسایی نماید.
 - ü اطلاعات کافی برای ارزیابی معیار دانش آموزان را جمع آوری نماید.
- مقایسه ارزش یابی پایانی با ارزش یابی مستمر

ارزش یابی مستمر به این سؤال پاسخ می دهد که دانش آموزان چگونه آموخته اند؟ در حالی که امتحانات پایانی می خواهد بداند چه آموخته اند؟ ارزش یابی مستمر فرآیندگرا است نه نتیجه گرا. کاری ندارد که چه چیزی بدست آمده، می خواهد بداند چگونه بدست آمده و به تلاش نمره می دهد. ولی ارزش یابی پایانی به نتیجه نمره می دهد. مثلا چنان چه در انجام آزمایش به نتیجه مطلوب نرسد نمره دارد چرا که دانش آموز فعالیت خود را انجام داده و نرسیدن به نتیجه باعث تلاش مجدد در دانش آموز می شود و وی را به تفکر وادار می کند تا علت را جویا شود، ما نند آزمایشگری که برای رسیدن به جواب بارها آزمایش خود را می آزمایش.

ارزش یابی مستمر فرآیند محور است و از قبل مشخص نیست و ویژگی خوب آن تفکیک قضاوت از سنجش است، یعنی به معلم می گوید به دانش آموز تکلیفی بده که به او نمره ندهی بلکه بازخورد دهی و چندین بار بازخورد بدهد تا بتواند بعد از چند ماه فرصت، قضاوت را در پایان انجام دهد.

ارزش یابی پایانی دانش آموزان را از هم تفکیک می کرد و رقابت، زمینه ای برای حسادت دانش آموزان فراهم می آورد، درحالی که در ارزش یابی مستمر فعالیت هر دانش آموز با فعالیت های قبلی او مقایسه می شود.

جواب سئوالات ارزش یابی پایانی از قبل مشخص است.

ارزش یابی مستمر اندیشیدن را به دانش آموز یاد می دهد و به تفکر بیشتر اهمیت می دهد.

اضطراب و استرس در امتحان پایانی نتیجه امتحان را تحت تأثیر قرار می دهد.

چون امتحان پایانی در یک مرحله برگزار می شود حوادث غیر قابل پیش بینی ممکن است دانش آموز را از حضور در جلسه امتحان محروم کند، ولی در امتحان مستمر که مجموع تلاش ها مورد بررسی قرار می گیرد این امر اتفاق نمی افتد.

تقلب به عنوان یک فعل غیر اخلاقی در امتحان پایانی رواج داشته و در مواقعی که دانش آموز در این امر موفق شود و طعم شیرین آن را حس کند زمینه منفی در اخلاق اجتماعی او به وجود می آورد، در حالی که امتحان مستمر یک نوع خود ارزیابی است.

خطاهای رایج در اجرای ارزش یابی مستمر

ارزش یابی تکوینی که در نظام امتحانی مدارس تحت عنوان نمره مستمر به کار می رود معمولاً با خطاهایی همراه است که با اهداف ارزش یابی مستمر مغایرت دارند. این خطاها معمولاً عبارتند از:

- استفاده از امتحاناتی به شکل و شیوه امتحان پایانی فقط با هدف ثبت نمره برای دانش آموز.
- منظور کردن میانگین نمرات امتحانات انجام شده به جای نمره مستمر.
- عدم شناسایی مشکلات دانش آموز و تدریس معلم بعد از هر ارزش یابی.
- منظور نکردن عوامل دیگر سنجش رفتار در ارزش یابی دانش آموز به جز نمرات ارزش یابی روی کاغذ.
- منظور کردن نمره مستمر براساس نمره پایانی.
- اعلام نکردن عوامل مؤثر در ارزش یابی مستمر در ابتدای هر سال به دانش آموز و اولیای آنها.
- کم اعتبار جلوه دادن نمره مستمر نسبت به نمره پایانی توسط بعضی از عوامل اجرایی آموزش و پرورش.
- نداشتن علم کافی تعداد کثیری از دبیران برای به کار گیری ابزارهای معرفی شده برای اجرای ارزش یابی مستمر.
- نبود امکانات کافی در بعضی از مناطق برای استفاده دانش آموزان مانند: کتابخانه، اینترنت و...

ارزش یابی پایانی

در ارزش یابی پایانی (نیم سال اول و آخر سال تحصیلی)، نیز علاوه بر ارزش یابی دانستنی های اکتسابی دانش آموزان، مهارت های «فکر کردن»، «مقایسه کردن»، «تفسیر کردن»، «طراحی تحقیق»، «نتیجه گیری»، «آزمایش» و مانند آن ها را باید ارزشیابی کرد. حداقل نمره ای که به این مهارت ها اختصاص داده می شود، نباید از $\frac{25}{100}$ نمره ی کل آزمون کمتر باشد. پرسش های این آزمون باید بیشتر فکری و فهمیدنی باشند و از پرسش هایی که متکی بر حافظه اند کمتر استفاده شود. یعنی بهتر است پرسش ها تفکر برانگیز باشند و دانش آموزان را با یک مسأله جدید درگیر کنند. گاهی از طریق مطرح ساختن برخی شرایط فرضی می توان از دانش آموزان خواست که به نتیجه گیری، تفسیر یافته ها، طراحی تحقیق، آزمایش و مانند آن ها

بپردازند. چنین پرسش هایی در واقع مهارت دانش آموزان را مورد سنجش قرار می دهند. بدیهی است اگر در آزمون پرسش هایی عیناً شبیه پرسش های کتاب درسی داده شود، از نظر ارزش یابی کم ارزش و گاهی اوقات به طور کامل فاقد ارزش است. با توجه به هدف های آموزش علوم، معلم باید در آموزش بر موارد مهارت و نگرش به اندازه ی دانستنی ها تأکید کرده و بکوشد در پرسش های پایانی نیز دانش آموزان را از بعد این آموخته ها ارزش یابی کند. مزایا و معایب ارزشیابی پایانی در جدول ذیل ارائه می شود:

مزایا و معایب سنجش و ارزشیابی پایانی

مزایا	معایب
<ul style="list-style-type: none"> • همه ی دانش آموزان تحت شرایط یکسانی ارزش یابی می شوند. 	<ul style="list-style-type: none"> • تفاوت های فردی دانش آموزان را در نظر نمی گیرد.
<ul style="list-style-type: none"> • تهیه ی پرسش های این نوع آزمون ها ساده است. • تصحیح برگه های آزمون پایانی و قضاوت برای معلم راحت است. • امکان مقایسه ی دانش آموزان را بر اساس یک معیار کلی فراهم می سازد. 	<ul style="list-style-type: none"> • به دلیل عدم وجود تعامل بین معلم و دانش آموز از روایی بالایی برخوردار نیست. • شرایط کنترل شده ی جلسات امتحان ایجاد نگرانی و اضطراب می کند و توان دانش آموز را کاهش می دهد.
<ul style="list-style-type: none"> • نقش عوامل خارجی در قضاوت را تا حد امکان کم می کند، به عبارت دیگر ارزش یابی پایانی به معلم وابسته نیست. 	<ul style="list-style-type: none"> • به دلیل وجود عدم تعامل بین معلم و دانش آموز، اطلاعاتی که جمع آوری می شود، بسیار محدود است و از اعتبار قضاوت معلم بر اساس آن اطلاعات می کاهد.
<ul style="list-style-type: none"> • امکان ارزشیابی تعداد زیادی دانش آموز را در زمان محدود فراهم می کند. • پایایی حد بالایی دارد. 	<ul style="list-style-type: none"> • آزمون های پایانی هماهنگ منطقه ای یا کشوری نگرانی و اضطراب پیوسته ای را برای معلم فراهم می کند و او را مجبور به تربیت دانش آموز برای موفقیت در این گونه آزمون ها می کند.
<ul style="list-style-type: none"> • معلمان در اجرای آن مشکلی ندارند. • بارم بندی پرسش ها ساده است. 	<ul style="list-style-type: none"> • امکان ارزیابی دانش آموز از نظر نیل به هدف ها بسیار محدود می شود، زیرا ارزشیابی هدف های مهارتی و نگرشی از طریق امتحان کتبی و شفاهی

بسیار محدود است.

- دانش آموز را از جهت پاسخ های "صحیح"،
تصنعی و از پیش تعیین شده می سنجد و به رابطه ی
سنجش، یادگیری و فرایند آموزش توجهی نمی کند.
این امر بین دانش آموز و معلم فاصله می اندازد.
- بیشتر به منظور سنجش تفاوت های فردی ساخته
شده است، نه ارزشیابی رشد دانش آموز.
- معمولاً قضاوت به صورت نمره ی کمی گزارش می
شود که هیچ گونه اطلاعاتی به دانش آموز یا والدین او
در مورد توانایی ها و ضعف های او نمی دهد.
- فرصت کار تازه، نوآوری، خلاقیت و اتخاذ شیوه ی
جدید را به دانش آموز نمی دهد.

نتیجه گیری، ایرادها، پیشنهادها

جلسه ی امتحان، از آن جا که شخصیت و موقعیت شخص امتحان شونده را مورد سؤال قرار
می دهد، حتی برای کسانی که تسلط کامل بر آموخته ها دارند نیز، دلپره آور است. محدودیت زمان آزمون،
محدودیت سؤال ها و محدودیت هدف های مورد توجه، از موارد دیگری است که روا بودن آزمون پایانی را
زیر سؤال می برد.

از سوی دیگر، آزمون پایانی نمی تواند اطلاع کافی از چگونگی پیشرفت تحصیلی دانش آموز در
اختیار بگذارد. در بهترین حالت نیز، آزمون پایانی فقط می تواند شامل برخی از هدف های یادگیری باشد،
نه دربرگیرنده ی مجموع هدف ها.

آزمون پایانی، از موقعیت واقعی یادگیری فاصله دارد و در یک موقعیت نه چندان آرام و مطبوع،
می خواهد نمره ای را به دانش آموزان نسبت دهد که گاه سرنوشت آن ها را رقم می زند. همین موضوع
نیز، اضطراب و نگرانی دانش آموزان را اضافه می کند.

اگر فاصله‌ی زمان یادگیری و آزمون نیز زیاد باشد، بدیهی است که آموخته‌ها به فراموشی می‌گیرند و یا «حفظ کردن‌های شب امتحانی» جایگزین یادگیری واقعی می‌شوند. هر چه فاصله‌ی یادگیری و امتحان کمتر شود، توجه و دقت دانش‌آموزان در یادگیری نیز افزایش می‌یابد. به کارگیری روش فعال و جلب مشارکت فراگیران و قرار گرفتن ارزیابی به عنوان بخشی از جریان تدریس و همراه با آن، نه فقط نقاط ضعف آزمون پایانی را ندارد، بلکه موجب بهبود جریان یادگیری نیز می‌شود.

دانش‌آموزان با ایجاد انگیزه‌ی لازم، به سؤال‌های مربوط به درس پاسخ می‌دهند و با فعالیت‌هایی را انجام می‌دهند که موجب می‌شود، پاسخ سؤال‌ها را بیابند. این سؤال‌ها و فعالیت‌ها، هدف‌های درس را نشانه گرفته‌اند. پس در جریان بحث و گفت‌وگو و فعالیت‌ها، هدف‌های درس قابل دسترسی می‌شوند و معلم به عنوان تسهیل‌گر جریان یادگیری، می‌تواند نحوه‌ی فعالیت‌ها را مشاهده و ارزش‌یابی کند. فراگیران، با اشتیاق فعالیت‌های خود را دنبال می‌کنند و معلم بر موارد مثبت در راستای هدف‌ها تأکید می‌ورزد، به بدفهمی‌ها توجه می‌کند و با بازخوردهای اصلاحی، آن‌ها را در جهت هدف‌های از پیش معین شده، هدایت می‌کند. به بیان دیگر، معلم آموزش را بر مبنای نیاز دانش‌آموزان و براساس وضعیت فعلی ایشان آغاز می‌کند. در ادامه نیز، تلاش می‌کند تا اطلاعات لازم را از نحوه‌ی عمل و پیشرفت دانش‌آموزان، گردآوری کند. همین اطلاعات، پایه و اساس قضاوت و ارزش‌یابی قرار می‌گیرند.

اگر آموزش فرایندی است که حداقل به اندازه‌ی دوران دانش‌آموزی زمان بر است، ارزش‌یابی هم به همین طول زمان نیاز دارد. نمی‌توان وظیفه‌ی ارزش‌یابی را به پایان هر دوره‌ی آموزشی و زمان چند ساعته محدود کرد، زیرا اضطراب و ترس از ندانستن و نتوانستن تمام توان دانش‌آموز را از او سلب می‌کند و حاصلی جز یادآوری نقاط ضعف او ندارد.

همه ما در هر سنی باشیم، با شنیدن نام امتحان، دچار اضطرابی پنهان می‌شویم و در شرایط مختلف احساس می‌کنیم امتحان، بر ذهن و روح و دانش ما اثر منفی گذاشته است. ترس و اضطراب فراگیران به طور معمول از طریق وظایف آموزشی، معلمان و یا آموزشگاه شرطی شده و یاد گرفته می‌شود.

امتحان نیز به دلیل ویژگی های خاص خود از جمله ارزیابی فعالیت آموزشی، محیط رسمی و خاص، محدودیت زمانی و نظارت دقیق آموزشی به طور کلی برای فراگیران اضطراب زا است. افزون بر آن توانمندی های شناختی و عملی فراگیران با توجه به میزان اضطراب موثر واقع شود. چنانچه اضطراب بیش از حد شدت یابد، موجب می گردد تا فراگیران از توجه مستقیم به وظایف دور شوند و اضطراب عملکرد یا تحصیلی در آنان آشکار گردد. به علاوه برخی از رفتارهای فراگیران موجب می شود تا ناآرامی در آن ها افزایش یابد. برخی فراگیران با توجه مداوم به حواس پرتی و ناراحتی خود، اضطراب خود را تشدید می کنند و به انتقاد از خود می پردازند. آثار چنین اضطرابی به کاهش و تضعیف حافظه و توانمندی های شناختی منجر شده و بر وظایف تحصیلی و آموزشی مسلط می گردد. بطور کلی ادراکات فرد، تشدید کننده اضطراب تلقی می شوند. حتی این امکان وجود دارد که فراگیر به دلیل اشتغال فکری مبنی بر عملکرد خوب، فرآیند تفکری خود را آسیب بزند و عملکرد خود را تضعیف نماید. چنین سیکل معیوبی نگرانی را افزایش می دهد و فرآیند های شناختی و حافظه فرد را چند برابر دچار مشکل می کند.

با این حال، از دیرباز، امتحان روشی استاندارد و رایج برای ارزیابی دانش افراد در زمینه های گوناگون بوده است. این که امتحان چگونه برگزار شود و این ارزیابی ها، از چه طریقی صورت بگیرند، از مباحث قابل طرح و بررسی در عرصه آموزش است. در واقع، امتحان به ذات خود امر مفید و لازمی است که بر مبنای آن می توان به سنجش نتایج آموزش پرداخت، اما تردیدی نیست که برای رسیدن به این هدف، برگزاری امتحان به شیوه های مرسوم و شناخته شده، تنها راه حل نیست. این که چه روش های دیگری را می توان جایگزین روش های سنتی امتحان کرد، بحثی است که باید از سوی سیاستگذاران آموزشی مورد توجه قرار گیرد؛ اما در شرایط فعلی که هنوز تا تغییر کامل شیوه های مرسوم و ابداع شیوه های جدید راه زیادی باقی است. باید برای شرایط موجود برگزاری امتحان فکری کرد. فکری که در نهایت، وضعیت سنجش دانش آموزان و شرایط روانی برگزاری امتحان را بهبود بخشد. دانش آموزان، مهمترین گروهی هستند که به طور مستمر با پدیده امتحان سر و کار دارند. دانش آموزان در فواصل زمانی بسیار کوتاه، به شیوه های گوناگون، مورد سنجش قرار می گیرند. این سنجش مستمر، با از طریق پرسش های شفاهی و

مستمر کلاسی است؛ یا از طریق آزمون های کتبی، اما در نهایت، آن چه بیشتر از خود آزمون برای دانش آموزان معنا و اهمیت دارد، نتیجه امتحان است که در شرایط مرسوم آموزشی کشور ما، اغلب از طریق نمره، تعیین می شود. نمره، در آموزش و پرورش کشور و در فرهنگ سنتی یادگیری ما، مهمترین ملاک سنجش توانایی های فرد است؛ تا جایی که تکیه و تاکید بیش از حد بر آن باعث شده است جنبه های دیگر توانایی دانش آموز کاملا از یاد برود، یا نادیده گرفته شود. با توجه به شرایط تعریف شده ای که ما با آن سر و کار داریم، نمره تنها وسیله ای است که در اختیار معلمان قرار دارد. برای این که نتیجه فعالیت دانش آموز، برای خودش، معلم و خانواده اش مشخص شود، امتحان برگزار می شود و نمره، یک روش برای نشان دادن این نتیجه است. با این همه، از طریق نمره، نمی توان به همه ی ابعاد توانایی های یک فرد دست یافت. چرا که افراد، ویژگی های متفاوتی دارند که همه ی آن ها را نمی توان با امتحان اندازه گرفت و تعیین کرد.

اضطراب امتحان، باعث می شود بخشی از توانایی های فرد، به حالت غیرفعال دربیاید. بسیاری از افراد به دلیل اضطراب امتحان، معلومات خود را از یاد می برند، یا نمی توانند به طور درست از آن استفاده کنند. در نتیجه، بخشی از ارزش ارزیابی امتحان، به این طریق زیر سوال می رود. با این که معلمان و روان شناسان، هر دو به این امر اذعان دارند، لاجرم از نمراتی که از این امتحانات به دست می آید، به عنوان عامل سنجش دانش آموزان استفاده می کنند. در عین حال، کم نیستند معلمانی که می کوشند شیوه های دیگر را هم در ارزیابی دانش آموزانشان به کار ببرند. تغییرات اعمال شده در نظام آموزشی و تلاش هایی که برای ابداع شیوه های جدید ارزیابی دانش آموزان انجام گرفته است، منجر شده است بینش معلمان درباره نمره بسیار متحول شود. با این حال، هنوز برخی معلمان، از نمره به عنوان یک ابزار، استفاده می کنند. اضطراب امتحان، وقتی تبدیل به اضطراب نمره می شود، مشکل مضاعفی است که فرآیند یادگیری را دچار اختلال می کند. دانش آموزان، پس از این که جریان اضطراب آور امتحان را از سر می گذرانند، با شرایط دشوارتری مواجه می شوند که نمره، برایشان به ارمغان می آورد. بعد از برگزاری امتحان، ما تازه با یک مشکل تازه مواجه می شویم، آن هم شرایط حساس روحی دانش آموزانی است که به خاطر چند نمره، دچار بحران می شوند. راهروهای مدرسه، پس از تصحیح اوراق، پر از بچه هایی است که به هر شکل شده، می خواهند نیم

نمره به نمره شان اضافه شود. دانش آموزان ، مهم ترین دلیل این حساسیت را برخورد معلمان و خانواده هایشان می دانند. آن ها معتقدند خانواده ها و معلمانشان بر مبنای نمره درباره آن ها قضاوت می کنند و تغییر دادن نظر آن ها ممکن نیست. برای برطرف کردن این حساسیت در دانش آموزان و کم کردن عوارض آن، اولین قدم باید از سمت اولیای دانش آموز و معلمان برداشته شود. تا وقتی نمره، آن هم فقط نمره ۲۰، ملاک سنجش توانایی های یک دانش آموز قرار بگیرد، می توان انتظار هر برخورد نادرست و هر عارضه عاطفی ناگواری را در دانش آموز داشت. در این حالت یادگیری کامل اتفاق نمی افتد؛ نمی توان اطمینان داشت نمره بیستی که با این رویکرد به دست می آید، نشان دهنده یادگیری کامل فرد باشد، همان طور که نمرات کمتر نیز به هیچ وجه نشان گر ضعف یادگیری دانش آموز نیست. آن چه باید مورد توجه قرار گیرد نمرات بسیار کم است که در این موارد هم باید دنبال ریشه های ضعف دانش آموز گشت و آن را به شیوه ای معقول جبران کرد. تردیدی نیست که بسیاری از نمره های بالای درسی، بدون پشتوانه علمی لازم به دست می آیند و بسیاری افراد با نمره های متوسط، از حد مطلوبی از دانش و توانایی برخوردارند. در مقابل، بسیاری از خانواده ها ریشه این حساسیت خود را به عوامل فرهنگی بیرونی نسبت می دهند. چون فکر می کنند ارزیابی خارجی جامعه ما در مقاطع مختلف در نهایت براساس نمره است و عنوان می دارند که اگر فرزندانمان بر اثر بی توجهی و بی دقتی ، نمره ای را از دست بدهند، کسی شرایط آن ها را نمی سنجد. در واقع، این نمره است که به جای دانش آن ها حرف می زند.

با در نظر گرفتن همه این عوامل و عوارض، به نظر می رسد تغییر در این نوع نگاه، باید همه جانبه باشد. از سویی، نظام آموزشی با ایجاد ملاک هایی موثر و کارآمد در ارزیابی دانش آموزان باید از این فشار کم کند و از سوی دیگر، فرهنگ عمومی جامعه باید نسبت به این امر، برخورد مناسب تری در پیش بگیرد. با ایجاد چنین تعادلی می توان انتظار داشت دانش آموزان در شرایطی امن تر و آسوده تر، به یادگیری بپردازند و این یادگیری موثرتر و مفیدتر صورت بگیرد.

فهرست منابع

- صفوی، امان‌الله. (۱۳۷۵). کلیات روشها و فنون تدریس، تهران، انتشارات معاصر، چاپ ششم.
- ۱- پارسا، محمد. (۱۳۵۷). نظریه‌های یادگیری و آموزشی، دانشگاه تربیت دبیر، چاپ اول.
- ۲- قائمی، علی. (۱۳۷۸). خانواده و مسائل مدرسه ای دانش آموزان، نشر آرین، چاپ سوم.
- ۴- سیف، علی‌اکبر. (۱۳۸۰). روشهای اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، نشر دوران، چاپ چهارم.
- ۵- قاسمی پویا، اقبال. (۱۳۸۲). راهنمای پژوهش در عمل، پژوهشکده تعلیم و تربیت، چاپ چهارم.
- ۶- نصیریان، شهناز. (۱۳۸۲). ارائه‌ی راهکارهای مناسب جهت کاهش افت تحصیلی دانش آموزان، انتشارات آموزش و پرورش.
- ۷- مبینی پویا، محمد رضا. (۱۳۸۶). راهنمای نوشتن چکیده‌ی مقاله، سه‌شنبه، سوم بهمن ۱۳۸۶
- ۸- رحیمی، عبدالکریم. (۱۳۸۶). عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، چهارشنبه، نوزدهم دیماه ۱۳۸۶